

Postanowienie z dnia 6 kwietnia 2001 r., V CO 3/01

Sądem właściwym do zabezpieczenia powództwa w sprawie toczącej się przed sądem zagranicznym jest sąd, przed którym powództwo mogło być wytoczone.

Przewodniczący Sędzia SN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

Sędziowie SN: Marian Kocon, Elżbieta Skowrońska-Bocian

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku S.C.M. GmbH w K. w Republice Federalnej Niemiec o wydanie zarządzenia tymczasowego przeciwko spółkom: GF-W.D. GmbH & Co. KG z siedzibą w D. (Republika Federalna Niemiec), AWK A. GmbH z siedzibą w K. (Republika Federalna Niemiec), e.AWK, spółce z o.o. z siedzibą we W. oraz MAS, spółce z o.o. z siedzibą w W., po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 kwietnia 2001 r. wniosku o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania sprawy oddalił wniosek.

Uzasadnienie

Spółka S.C.M. GmbH w K. wniosła o oznaczenie na podstawie art. 45 k.p.c. sądu, do którego będzie mogła złożyć wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego w celu zabezpieczenia roszczeń dochodzonych przez nią od spółek GF-W.D. GmbH & Co. KG z siedzibą w D., AWK A. GmbH z siedzibą w K., e.AWK, spółka z o.o. w W. i MAS, spółka z o.o. w W. w sprawie zawisłej przed Sądem Krajowym w Kolonii. W tej sprawie wnioskodawczyni domaga się ustalenia, że na podstawie umów z dnia 7 i 8 listopada 1998 r. nabyła 320 udziałów w spółce MAS, ewentualnie przeniesienia na nią 140 udziałów w tej spółce przez spółki AWK A. GmbH z siedzibą w K. i e.AWK, spółce z o.o. w W. oraz ustalenia, że wymienione spółki i spółka GF-W.D. GmbH & Co. KG z siedzibą w D. zobowiązane są do naprawienia powstałej oraz przyszłej szkody, związanej z nieprzeniesieniem na wnioskodawczynię 140 udziałów w spółce MAS, spółce z o.o. w W. i faktem, że nie

jest ona ich właścicielem. Zabezpieczenie powództwa ma polegać na zarządzeniu zakazu zbywania spornych udziałów w spółce MAS spółce z o.o. w W., zajęciu tych udziałów i ustanowieniu ich zarządcy. Zdaniem wnioskodawczynie, jej interes wymaga, żeby zabezpieczenie powództwa, które będzie realizowane na terenie Polski, orzeczone zostało przez sąd polski.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ponieważ rozpoznawany wniosek dotyczy zabezpieczenia powództwa w sprawie z elementem zagranicznym, jako wstępna wyłania się kwestia jurysdykcji sądów polskich w sprawie o zabezpieczenie tego powództwa.

Stronami w sprawie, której dotyczy wniosek, poza spółkami mającymi siedzibę na terenie Polski, są spółki mające siedzibę na terenie Republiki Federalnej Niemiec. Obydwa wymienione państwa są stronami Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzonej w Lugano dnia 16 września 1988 r. (Dz.U. z 2000 r. Nr 10, poz. 132). W tej sytuacji ma zastosowanie powołana konwencja. Stosownie do jej art. 24, wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, włącznie ze środkami zabezpieczającymi, przewidzianych w prawie umawiającego się państwa, może zostać wniesiony do sądu tego państwa także wówczas, gdy na podstawie tej konwencji sprawa główna należy do jurysdykcji sądu innego umawiającego się państwa. Zatem powód, który ma interes w zabezpieczeniu powództwa przez sąd innego państwa niż sąd państwa-strony konwencji, przed którym zgodnie z jego jurysdykcją toczy się postępowanie, może wystąpić z takim wnioskiem do sądu innego państwa-strony konwencji.

Na marginesie należy zauważyć, że jeszcze przed ratyfikowaniem przez Polskę konwencji lugańskiej Sąd Najwyższy uznał, że brak jurysdykcji krajowej nie stanowi przeszkody do rozpoznania wniosku o zabezpieczenie roszczenia i wydania zarządzenia tymczasowego przez sąd polski (postanowienie z dnia 18 lutego 1993 r., I CRN 6/93, OSNCP 1993, nr 11, poz. 204).

Do rozpoznania wniosku o zabezpieczenie powództwa, który zamierza złożyć wnioskodawczynie, właściwy jest więc sąd polski. Odpowiedzi na pytanie, który sąd polski jest właściwy miejscowo (i rzeczowo) do rozpoznania tego wniosku, należy szukać przede wszystkim w przepisach kodeksu postępowania cywilnego.

Według art. 735 w związku z art. 733 k.p.c., jeżeli wniosek zostaje złożony przed wszczęciem lub przy wszczęciu postępowania, właściwym do wydania

zarządzenia tymczasowego jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji, a jeżeli wniosek zostaje zgłoszony w toku sprawy, właściwym do wydania zarządzenia tymczasowego jest sąd tej instancji, w której sprawa się toczy, z wyjątkiem wypadku, gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy.

Wniosek o zabezpieczenie powództwa, który zamierza złożyć wnioskodawczyni, będzie wnioskiem zgłoszonym „w toku sprawy”. Sprawa ta toczy się przed sądem zagranicznym, jest zaś oczywiste, że w art. 735 k.p.c. chodzi tylko o sądy polskie. Wykładnia art. 735 k.p.c. prowadzi do wniosku, że w takim wypadku właściwym do wydania zarządzenia tymczasowego jest sąd, do którego właściwości należałoby rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji, jeżeli wytoczona ona zostałaby przed sądem polskim.

Wobec tego, że w sprawie toczącej się z powództwa wnioskodawczyni przed Sądem Krajowym w Kolonii pozwany są m.in. spółki mające siedzibę na terenie Polski, do rozpoznania tej sprawy, gdyby została wytoczona przed sądem polskim, właściwy miejscowo, w zakresie dotyczącym tych spółek, byłby na podstawie art. 30 k.p.c. sąd miejsca ich siedziby. Stosownie do art. 6 pkt 1 w związku z art. 53 konwencji lugańskiej, sąd ten byłby także właściwy w zakresie dotyczącym spółek mających siedzibę na terenie Republiki Federalnej Niemiec.

Skoro w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego (i postanowień konwencji lugańskiej) okoliczności sprawy pozwalają ustalić sąd właściwy miejscowo, do którego wnioskodawczyni może złożyć wniosek o zabezpieczenie roszczeń dochodzonych przez nią w sprawie toczącej się przed Sądem Krajowym w Kolonii, brak jest podstawy do oznaczenia przez Sąd Najwyższy sądu, do którego wniosek ten może zostać złożony (art. 45 k.p.c.).